

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr UFV 2012/487

Riktlinjer för personsäkerhet vid Uppsala universitet

Hot och våld

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Ansvar	3
3	Mål	3
4	Personsäkerhet	4
4.1	Hot och våld i arbetsmiljön	4
4.2	Arbetsgivaransvaret	4
4.3	Riskbedömning	5
4.4	Olika former av hot och våld	5
4.5	Fysiska arbetsmiljön	5
4.5.1	Lokalernas tillgänglighet	5
	Bibliotek och receptioner	5
	Besöksrum / Arbetsrum	6
4.6	Förhållningssätt	6
4.7	Policy gällande polisanmälan	6
5	Rutiner då händelse med hot och våld inträffat	6
5.1	Åtgärder vid hot per telefon, brev, e-post eller sociala medier	7
	Telefon	7
	Brev, vykort etc.	7
	E-post, sociala medier etc.	7
5.2	Åtgärder vid bombhot	7
5.3	Dokumentation	8
6	Stöd till den som varit utsatt	8

1 Inledning

Detta dokument avser att beskriva universitetets arbete med personsäkerhet, baserat på

- Riktlinjer för säkerhetsarbetet vid Uppsala universitet, Dnr UFV2009/1929
- Universitetets arbetsmiljöpolicy, Dnr UFV 2009/1416
- AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete
- AFS 198:03 Ensamarbete
- AFS 1993:2 Våld och hot i arbetsmiljön

Syftet med riktlinjerna är att de ska utgöra en grund för personsäkerhetsarbetet vid hot och hot om våld universitetet.

2 Ansvar

Ansvar för efterlevnad av universitetets riktlinjer för personsäkerhet fördelar sig enligt följande:

Rektor har det övergripande ansvaret

Prefekt/motsvarande vid sin institution, avdelning eller motsvarande

Områdesföreståndare för samordning av säkerhetsarbetet inom sitt intendenturområde

Säkerhetschef för planering, samordning och uppföljning, samt kontroll av efterlevnad

Verksamma vid universitetet för att följa riktlinjerna

3 Mål

Hot, våld och skador som kan drabba anställda, studenter eller övriga verksamma i universitetets lokaler, eller risk för hot, våld och skador, ska förebyggas, minskas eller elimineras.

4 Personsäkerhet

Universitetets lokaler ska utformas så att de uppfyller de krav som gäller för att en god personsäkerhet ska uppnås.

4.1 Hot och våld i arbetsmiljön

Risken att utsättas för hot och våld i arbetslivet har under 2000-talet ökat.

För den som utsätts för våld och hot om våld innebär det stora psykiska påfrestningar. Enbart kunskapen om att man kan utsättas för våld eller hot innebär för många arbetstagare en stark psykiskt press i arbetet.

4.2 Arbetsgivaransvaret

I arbetarskyddsstyrelsens kungörelse AFS 1993:2 ”Våld och hot i arbetsmiljön” finns de föreskrifter och allmänna råd som arbetsgivaren har att tillämpa.

- §2 Arbetsgivaren skall utreda de *risker* om våld eller hot om våld som kan finnas i arbetet samt vidta de åtgärder som kan föranledas av utredningen.
- §3 Arbetet skall *ordnas* så att risk för våld eller hot om våld så långt som det är möjligt förebyggs. Särskilda säkerhetsrutiner skall finnas för arbete so kan medföra risk för våld eller hot om våld. Rutinerna skall hållas aktuella och följas upp fortlöpande. Rutinerna skall vara kända av alla arbetstagare som kan bli berörda av riskerna.
- §4 Arbetstagare skall ha tillräcklig *utbildning och information* och få tillräckliga instruktioner för att kunna utföra arbetet säkert och med tillfredställande trygghet.
- §5 Vid arbete där det finns risk för återkommande våld eller hot om våld skall arbetstagarna få särskilt *stöd och handledning*.
- §6 Arbetsplatser skall **placeras, utformas och utrustas** så att risk för våld eller hot om våld så långt som det är möjligt förebyggs.
- §7 Arbetstagarna skall ha möjlighet att kalla på *snabb hjälp* vid en vålds- eller hotsituation.

Arbetsgivaren skall se till att:

- Larmutrustning finns där så krävs för säkerheten.
  - Larmutrustning underhålls och kontrolleras.
- §8 Innebär en arbetsuppgift *påtaglig risk* för våld eller hot om våld *får den inte utföras som ensamarbete*.
- §10 Tillbud och händelser med våld eller hot om våld skall *dokumenteras och utredas*.
- §11 Arbetstagare som *utsatts för våld* eller hot om våld skall *snabbt få hjälp* och stöd för att förebygga eller lindra såväl fysisk som psykisk skada.

4.3 Riskbedömning

Risken att utsättas för våld eller hot om våld finns där följande inslag finns:

- Pengar, varor (t.ex. stöldbegärliga läkemedel) eller andra värdeföremål
- Makt- eller myndighetsfunktion
- Möten med människor

4.4 Olika former av hot och våld

Med hot menas muntliga eller skriftliga hotelser om fysiskt våld eller skadegörelse. Med våld menas aggressiva handlingar som leder, eller kan leda till, fysisk eller psykisk skada hos en annan människa.

Några exempel:

- Bombhot mot arbetsplats
- Hot via e-post, sociala medier, brev, telefon eller vid besök
- Olaglig förföljelse (så kallad stalkning)
- Trakasserier
- Skadegörelse mot arbetsplats eller anställds bil
- Våld mot anställd
- Rån

4.5 Fysiska arbetsmiljön

Personsäkerhetsarbetet ska bedrivas förebyggande och inriktas på att skapa en trygg och säker miljö. Det ska vara en naturlig del i verksamheten och beaktas vid varje förändring i densamma.

Behovet av tillträdesskydd och bemannade receptioner, tjänsterums inredning och överfallslarm bör särskilt uppmärksammas. Detaljerade och korrekta instruktioner till larmmottagare är av största vikt för att säkerställa snabba ingripanden vid nödsituationer.

Personsäkerhetsarbetet innefattas i det lagstadgade systematiska arbetsmiljöarbetet.

4.5.1 Lokalernas tillgänglighet

Universitetet är en öppen miljö med många lokaler fritt tillgängliga under dagtid.

Bibliotek och receptioner

Bibliotek och receptioner är ofta allmänna utrymmen där många besökare vistas.

Receptionsutrymmet ska om möjligt kunna låsas så att besökare inte kan ta sig in och utrymningsväg bör finnas för personalen. Ensamarbete bör i möjligaste mån undvikas. Fasta och/eller bärbara larm bör finnas.

Besöksrum / Arbetsrum

Om det finns grundad anledning att anta att en person kan tänkas bli hotfull eller våldsam välj då att ta emot besöket i ett rum med helst två utgångar. Om möjligt, ha gärna en kollega närvarande. En väktare kan inför besöket anlitas och finnas i angränsande rum.

Möblera rummet så att du har fri passage. Tänk på att plocka undan lösa inventarier som kan användas som tillhygge.

4.6 Förhållningssätt

Allmänt gäller om förhållningssätt:

- Undvik att provocera eller bli provocerad
- Försök behålla lugnet
- Lyssna aktivt
- Respektera revir
- Hota inte själv
- Försök undvika vinnare/förlorare situation
- Håll dig till sakfrågan

4.7 Policy gällande polisanmälan

Alla former av våld och hot bör polisanmälas.

Polisanmälan kan inte göras mot den drabbades vilja. I anmälan bör adress och telefonnummer till arbetet uppges, ej hemadress. Skriv ned vad som inträffat så snart som möjligt som stöd för minnet.

5 Rutiner då händelse med hot och våld inträffat

Om situationen är allvarlig ska polis tillkallas. Observera att tillkallad polis kan gripa en person bara om anmälan görs på plats. Utan anmälan är polisens insats att lyfta ut personen som hotar eller är våldsam, polisen kan inte ta med personen ifråga till polisstationen.

5.1 Åtgärder vid hot per telefon, brev, e-post eller sociala medier

Telefon

Den som tar emot hotet bör om möjligt försöka notera exakt vad som sägs samt så mycket fakta om personen som möjligt. Är det en man eller kvinna? Finns någon brytning eller uttryckssätt?

Kontakta omedelbart säkerhetschef och berörd prefekt.

Brev, vykort etc.

Den som tar emot brevet ser omedelbart till att brevet hanteras så lite som möjligt samt lägger det kuvert eller annan förpackning så att eventuella fingeravtryck eller DNA inte förstörs.

Kontakta omedelbart säkerhetschef och berörd prefekt.

E-post, sociala medier etc.

Den som tar emot hot i e-post bör inte röra posten ifråga (möjligen kan hotet flyttas till en separat mapp). Hot som någon ser i sociala medier, på webbsida och liknande bör om möjligt bevaras – spar adressen till sidan på något vis, alternativt låt sidan stå öppen i webbläsaren.

Kontakta omedelbart säkerhetschef och berörd prefekt.

5.2 Åtgärder vid bombhot

Hotet kan komma per telefon, brev, e-post eller vid direktkontakt med en besökare.

- Kontakta omedelbart säkerhetschef och berörd prefekt utan dröjsmål
- Säkerhetschef eller den som tar emot hotet kontaktar omedelbart polis
- Ta kontakt med intendent för att starta utrymningslarm
- Det kan vara aktuellt att utrymma huset i avvaktan på att polis kommer på plats

All personal och studenter samlas på återsamlingsplatsen, som finns angiven på utrymningsplanen.

5.3 Dokumentation

Alla händelser med inslag av hot eller hot om våld ska dokumenteras. Viktigt att i detalj skriva ned vad som inträffat. Redogörelsen undertecknas av den som utsatts för hot eller hot om våld. Prefekt ansvarar för att inträffade händelser om hot och hot om våld anmäls till krisgruppen, arbetsskyddsstyrelsen och vid behov försäkringskassan.

6 Stöd till den som varit utsatt

Den som har varit utsatt för våld eller hot om våld måste omedelbart få chans att prata med närmaste chef eller annan kollega. Den som drabbats kan i chocktillstånd fortsätta med ordinarie arbetsuppgifter, varför omgivningen måste förvissa sig om hur den drabbade mår.

Chef ska inventera om åtgärder behöver vidtas till skydd för den hotade. Exempel på sådana åtgärder kan vara att kollega alternativt väktare följer till och från arbetet under en tid, att den hotade får möjlighet att sova borta från hemmet under ett par dagar.

Andra åtgärder som kan komma ifråga är exempelvis s.k. tittöga eller larm i hemmet. Kontakt bör tas med säkerhetschef för diskussion om lämpliga åtgärder.

Chef måste också undersöka vilket övrigt stöd som den hotade behöver. Kontakt bör tas med personalavdelningen för att undersöka behov av krissamtal med personalspecialist eller utomstående psykolog.

Flera uppföljande samtal över tid bör hållas med den hotade för att fånga upp behov av stöd som kan uppstå.

När en kollega drabbas av hot eller hot om våld är det också viktigt att chef snabbt går ut med saklig information om vad som hänt till övriga kollegor. Arbetsgruppen bör ges möjlighet att prata om det som hänt.

I vissa situationer kan det vara aktuellt att ta in personalspecialist från personalavdelningen.

Om en rättegång blir aktuell och den som blivit utsatt för hot eller hot om våld ska medverka som målsägande ska chef följa med som stöd under rättegången.